

בס"ר

רבנו נחמן מברסלב

הקדו ששי"ב

ש"ב להגיד ולשיר
נְיָנָה : נְחָמָה : נְחָמָן : מְאוּמָן
לזכות לכל הישועות

רבנו נחמן מברסלב פירושים על פרשת "קדשים"

קדשים תהיו כי קדוש אני

(ויקרא י"ט, ב')

מי שמקדש את עצמו מוצאת התאווה, אזי הוא נתקשר במלכות שמים, הנקרא אני, כמו שכתוב: קדשים תהיו כי קדוש אני (ויקרא יט); ובכל מקום שאתה מוצא גדר ערוה, תמצא קדשה (וזהו מקץ דף רד:). אבל מאן דגלי עריין, הכי איהו אתגלי בין אנון עריין, דאנון אלהים אחרים. ובשביל [זה] מובא בזהר (קדושים פד): בד חזי רבי שמעון נשי שפירין, אמר: אל תפנו אל אלילים (ויקרא יט, ד); כי נאוף היא עריות, אלהים אחרים, מלכות הרשעה. ובשביל זה, סגלה לבטל הרהורי נאוף, לקרא שמע ישראל וברוך שם כבוד וכו', כמובא על פסוק: ויקרב אל אחיו המדינית וכו'. נמצא, שעקר הנסיון והצרוף שמנסין לאדם, אין מנסין אותו אלא בנאוף, שהיא כלולה משבעים אמות, שהיא כלולה מסוד אחר, אל אחר. ובשצועק לאלקים, כמו שכתוב (תהלים מב): בן נפשי תערג אליך; וצועק שבעין קליון, לא פחות, אזי נפתחין לו סודות התורה, דמטמירין מגליון לה, ומוליד נפשין חדותין, כי מוליד תורה, והתורה היא כלולה מנפשות ישראל, ומגלה הפנים של התורה, כי עד עכשו היתה סתומה בקלפיון, כי הקלפה קדמה לפרי. (לקוטי מוהר"ן א' – סימן ל"ו)

אל תפנו אל האלילים ואלהי מסכה

(ויקרא י"ט, ד')

איש ואשה הם בחינת גוף ונשמה, חמר וצורה כמובא. ועל-בן שמירת הברית הוא יסוד כל התורה בלה, כי זה עקר כלל כל התורה להכניע החמר לגבי הצורה, הגוף לגבי הנפש. ועל-בן פנים הברית הוא פנים האמונה, כמובא בדברי רבנו ז"ל כמה פעמים, כמו שכתוב בזהר הקדוש (קדושים פד) על פנים הברית (ויקרא יט, ד): "אל תפנו אל האלילים", כי בשפונה חס ושלום לאשה אחרת הרי הוא ממשיך ממש חיות כל הנפשות ועוקרו משרשו ומכניעו לגבי החמר ומתגבר חס ושלום הגוף על הנפש, החמר על הצורה, שהוא חרבן כל העולמות בשנעקר הגוף והחמר מן שרש הנפשות. כי טפת הזווג נמשכת ממקור החיים וצריכין שימשך רק בקדשה ובטהרה במינו על-פי מצות התורה הקדושה בשביל קיום

העולם כדי שיתרבו ישראל בעולם, כי כל מה שיש ישראל יותר בעולם, מתגלה אלקותו יתברך יותר בעולם, ומתגבר הנפש על הגוף יותר, כי ישראל הם בחינת נפש ונכלל העולם ומלאו בשרשו יותר. אבל להפך חס ושלום, בשפונה אל האסור חס ושלום, הוא להפך ממש חס ושלום, כאלו עוקר חיות הנפשות, חיות כל העולם משרשו ומגביר הגוף על הנפש וכו', שזהו חרבן העולם חס ושלום, והוא פוגם באמונה ממש, שהוא מקור החיים, כי אי אפשר שיהיה לו אמונה בשלמות בשפונם בברית חס ושלום, כי אמונה תלויה בשמירת הברית, כמבאר במקום אחר לקוטי חלק א', סימן ל"א. ועל-בן איתא בתקונים שממזר וממזרת הם פסל ומסכה, כי הם עבודה זרה ממש שממשיך חיות אלקות, כבביכול, ועוקרו משרשו ומכניסו בתוך גוף וחמר פגום ומקלקל בזה, שעל-ידי זה מתגבר החמר על הצורה וכו', שזהו חרבן העולם חס ושלום. וזה בחינת עבודה זרה ממש, כי זה עקר פגם עבודה זרה, כי עקר הטעות של כל אותן שהיו עובדין עבודה זרה נמשך מחמת שהם פרוכים ביותר אחר תאות עולם הזה. והם מגבירין בכל פעם החמר על הצורה, הגוף על הנפש, הנשמייות על הרוחניות, עד שנתעבר שכלם ונתהפך דעתם מהפך אל הפך עד שנפלו למעות זה עד שעשו להם עבודה זרה ממש מעשה ידי אדם עין ואבן. וכל זה נמשך מחמת שבאמת בודאי יש בכל דבר חיות אלקות, כי ה' יתברך ברא אותו הדבר ומקים אותו ברצונו וחיותו ואנחנו עם בני ישראל צריכין על-ידי עבודתנו בתורה ומצוות מעשיות להגביר ולהרים כל הדברים לשרש חיותם לה' יתברך ברוך הוא. וכל אחד כפי מה שמקדש ומטהר עצמו יותר ומפשיט עצמו מנשמייות העולם יותר, כמו כן הוא מפשיט לפי בחינתו כל העולם מנשמייות ומעלה ומקשר הכל לשרשו. וכן להפך כפי מה שברוך האדם חס ושלום יותר אחר תאות עולם הזה והכליו אחר נשמייות העולם, כמו כן הוא מגביר החמר על הצורה ומרחק העולם ומלאו מה' יתברך, משרש חיותם, אבל אף-על-פי-כן כל זמן שנשארו קים באמונתו בשלמות עדין הוא מקשר בה' יתברך. ואף-על-פי שנתרחק מה' יתברך, אף-על-פי-כן לא נעקר לגמרי חס ושלום, ועל-בן כל

אחד מישראל כל זמן שישם ישראל נקרא עליו, דהינו שיש לו אמונה בה' יתברך, עדין הוא מכריע את כל העולם לה' יתברך על-ידי קשרו החזק שהוא מקשר עדין בה' יתברך על-ידי אמונתו החזקה בה' יתברך שמאמין שה' יתברך ברא הכל בעשיה מאמרות, שבוה נעלם כל התורה בלה, שהוא חיות כל העולם ומלאו, שעל-ידי זה מעלין ומגביהין כל העולם ומלאו לה' יתברך. אבל יש שהם פרוכים כל-כך אחר תאות העולם הזה עד שנפלו כל-כך אל גשמיות העשיה, עד שהפכו כל-כך הקערה על-פיה והגבירו כל-כך החמר על הצורה, עד שנבוכו כל-כך, עד שעשו להם אלילים ועבודה זרה מעשיה וחמר גשמי מעשה ידי אדם והם עוקרים אותו הדבר משרש חיותו ועושין ממנו עבודה זרה, שהיא קיא צואה בלי מקום, פסלת ועכירת גשמיות העשיה, כי מאחר שעושין מזה עבודה זרה וכופרין בה' יתברך נסתלק משם כל שרש החיות דקדשה שהיה בו, ואזי נשאר הדבר בפסלת גמור, קיא צואה ממש, כמובא בכתבים, שעבודה זרה הוא בחינת עשיה וכו'. אבל השתלשלות טעותם וסבלותם נמשך ונשתלשל מזה בעצמו, מחמת שבאמת נעלם בכל דבר חיות אלקותו יתברך המחיה את הכל. ומחמת זה נמשך ונשתלשל להם הטעות ועושין מדברים גשמיים עבודה זרה, מחמת שהם רוצים להגביר רק החמר על הצורה ועוקרים כל דבר משרשו עד שנתהפך אצלם מהפך אל הפך, כי באמת אנו צריכים להגביה כל דבר לה' יתברך לבד, לשרש חיותו שבקדשה שיכלל בשרשו על-ידי האמונה שמאמינים, שה' יתברך ברא הכל. וזה בחינת התגברות הנפש והנשמה על הגוף והחמר. והם היו פרוכים אחר החמר כל-כך עד שנתהפך דעתם הרעה מהפך אל הפך ממש, עד שעשו להם החמר הגשמי לעבודה זרה. נמצא, שעוקרין בחינת חיות אלקות שהיה באותו הדבר ורוצין לעשות מזה עבודה זרה. וזה בעצמו הוא בחינת ממזר וממורת שהם פסל ומסכה, שעוקר גם-כן חיות אלקות משרשו על-ידי שנבראין ונעשין גופים, שהם להפך מן הקדשה ממש, שהם בחינת התגברות החמר על הצורה וכו'. (לקוטי הלכות – הלכות עבודת אלילים ב' – אות ה')

אל תפנו אל האלילים

(ויקרא י"ט ד')

יש כמה בני-אדם, שיש להם הרהורי עבודה-זרה, ויש שבשעה שעומד להתפלל, בא לנגד דמות עבודה-זרה, ואף שיודע בעצמו שאין בה ממש, אף-על-פי-כן מתגבר עליו מאד, ומצטער ועומד

לפניו זה הדמות, וקשה לו מאד להעביר זאת מדמיונו ומחשבתו. ועתה ראה, היש לך שטות גדול ושגעון יותר מזה ובדאי מי שמתגברים עליו אלו הדמיונות, קשה לו מאד להנצל מהם ולהעבירם ממחשבתו, וכל מה שמתגבר ומנענע וזורק ראשו הנה והנה, מתגברים עליו הדמיונות אלו יותר ויותר, כי זה טבע וסגלת של אלו היצירין הרעים המזוהמים. כל מה שרוצים להתגבר על אלו המחשבות, יותר ויותר הם מתגברים, כי הוא כמו שאדם בורח מדבר, ומסתכל מן הצד בלאחר יד על זה הדבר שפרח ממנו, ואזי הדבר הזה מתגבר עליו ביותר, כי לא הסיח דעתו מזה, רק אדרבא, שמסתכל בכל פעם לאחוריו על זאת המחשבה, והבן זה; וכמו שידוע לכל מי שנלכד בזה, ויש לו אלו המחשבות רחמנא לצלן, ובוה יכול כל אדם להבין שהוא שטות ושגעון גדול, והוא רק מעכירת הדמים, מעכירת ובלבול המח. כי זה ידוע לכל, שעבודה זרה אין בה ממש, ואף-על-פי-כן קשה לו מאד לסלק מחשבתו מהם, מחמת שכבר נתעבר ונתבלבל מחו מאד. בן אלו ההרהורי זנות שיש לרב העולם, בפרט בשרואה בעיניו, כגון בעת שנודמן לפניו אשה, וכשהוא רוצה להיות איש בשר, ואינו רוצה אלו ההרהורים, ואזי מנענע ראשו ורוצה לסלק המחשבות אלו ממנו, ויותר ויותר הם מתגברים עליו כנ"ל. ובאמת, מי שיש לו דעה, הוא אצלו שטות גדול, ואינו נחשב אצלו אפלו לשום מעלה מה שאינו נופל עליו הרהור מזה, ואינו צריך כלל לזרק ולנענע ראשו כלל, וכמו שאצל רב בני-אדם הוא שטות ושגעון אלו ההרהורי עבודה זרה, כן אצלו שטות ההרהורי זנות. ועל-כן איתא בזהר (קדושים פד), שרבי שמעון בר יוחאי בד הוא נשין שפירין, אמר: אל תפנו אל האלילים, כי הם בחינת אלילים, וכמו שהרהורי עבודה זרה הם שטות נגלה לכל העולם, כן אלו ההרהורי זנות הם שטות ושגעון. על-כן עקר התקנה – מי שכבר נלכד בזה ויש לו אלו המחשבות, הן הרהורי זנות, הן הרהורי עבודה-זרה, חס ושלום, אין לו תקנה, רק שיקדש ויטהר גופו, כדי שיוכף ויטהר דמיו, וילך אצל חכם האמת, ויורה לו דרכי התשובה, דרכי החכמה, עצות נכונות על כל דבר – אז יבנע לבבו הערל, ושב ורפא לזונו. אבל כל זמן שעדין לא נתקדש ונטהר גופו, אין שום תקנה מה שמתגבר ומתאמן, ויש לו יסורים גדולים לסלק המחשבה, כי יותר ויותר הם מתגברים כנ"ל: גם עצבות הוא מזיק מאד, ונותן פח לזה היצר הרע העב הגשמי. על-כן אדרבא, אם רוצה להיות ירא ה' ורוצה להתפלל ואינו רוצה באלו המחשבות רעות, צריך שלא להשגיח עליהם כלל, ושלא יכפת לה מה שעומדים לפניו, ורק יעשה את שלו במה שהוא עוסק – בתורה

או תפלה או משאומתן - ולא ישגיח עליהם כלל. וכמו ששמעתי מעשה באחד, שבשעה שעמד להתפלל, היה מזדמן ועמד לפניו בדמיונו עב"ם ערל, והיה לו יסורים גדולים מזה, וכל מה שרצה להתגבר ולסלק המחשבה, התגברה עליו יותר. ויען לו חכם, שלא יכפת לה, ויעמד העב"ם, ואף-על-פי-כן יעשה את שלו ויתפלל, וכזה יסתלק ממנו. אך זה עצה לפי שעה, כל זמן שלא נתקדש גופו עדין, והעקר לקדש ולטהר עצמו בנ"ל, וילך לחכם, ויתן לו עצה נכונה על כל דבר בג"ל. (לקוטי מוהר"ן א' - סימן ע"ב)

לא תגנובו

(ויקרא י"ט, י"א)

הבעל-דבר הוא הגנוב הראשון, ראש לכל הגנבים והרמאים שבעולם, כי הוא מתנהג עם רב בני-אדם בדרך גנבה, בערמה ורמאות בכמה וכמה מיני דרכים שונים, שמרמה את האדם וגונב דעתו בכל עת עד שרוצה לתפסו במכירתו, רחמנא לצלן, כנודע וכנראה בחוש, וכמו שצעק דוד המלך, עליו השלום, על זה תמיד, כמו שכתוב: "יארב במסתר פאריה בסכו וכו'", שכל זה הוא בחינת גנבה, כמו הגנוב האורב במסתר כדי לצוד האדם ברשתו, חס ושלום. כי באמת על-פי-רב אי אפשר להבעל-דבר שיבוא אל האדם להסיתו לעברה גמורה, חס ושלום; רק בתחלה מתלבש עצמו במצות, וגונב דעת האדם ומורה לו הטר ומלביש לו העצה רעה שלו במצות, והיום אומר לו עשה כך ולמחר אומר לו עשה כך וכו', כמו שאמרו רבותינו ז"ל, ומחמת גנבתו וערמתו קשה מאד להנצל ממנו. ועל-כן באמת אי אפשר להנצל ממנו בשלמות, כי אם על-ידי הצדיקים האמתיים שבדור, שכפו את יצרם ועמדו בנסיונות אין מספר וכבשו את המלחמה בשלמות, והם ידעו כל דרכיו ומסתוריו וכל דרכי גנבתו, והם יודעים איך להתנהג עמו, כי הם גם הם מתנהגים עמו בגנבה וערמה, בבחינת מה שאמרו רבותינו ז"ל: שרי להו לצדיקיא לסגואי ברמאותא עם רמאי. ודיקא על-ידי גנבות וערמות מצילין הצדיקיא-אמת את האנשים אשר נלכדו כבר ברשת היצר הרע, בצפרים הנאחזים בפה, על-ידי גנבותיו וערמיותיו. וזה בחינת מה שמוכא במקום אחר, שהצדיקים מעוררים את בני-אדם משנתם ומנפילתם על-ידי ספורי מעשיות דיקא, שמלבישין ומעלימין בהם את הפנים של התורה הקדושה, שזה בחינת גנבה וערמה, שמתנהגים עמו ברמאות, כי נדמה לכאורה שמשפר ספורים של חל ושיחת חלין ומלין דעלמא, והוא מלביש בהם דיקא השבעים פנים לתורה, ומוציא את האנשים מרשת הבעל-דבר, בבחינת

"משנה פניו ותשלחהו" (איוב יד), שמשנין את הפנים על-ידי הלבושין של ספורי מעשיות בכדי שלא יכירו, ועל-ידי-זה דיקא מוציאין אותו בגנבה מהם. נמצא שהצדיק מתנהג גם-כן בגנבה וערמה גדולה כדי להוציא בני-אדם מרשת הסמך-מם, שנפלו לשם על-ידי דרכי גנבתו וערמתו. (לקוטי הלכות - הלכות גניבה ג' - אות ב' לפי אוצר היראה - יראה ועבודה, קנ"ט)

לא תעשוק את רעך

(ויקרא י"ט, י"ג)

וזה שכתוב: "לא תעשוק את רעך". רעך דיקא. וכן: "לא תחמד בית רעך". רעך דיקא. כי כל אחד יש לו חמדה לבית רעהו דיקא, הינו שהוא רעהו וחברו בשרשו כפי גלגולי הנשמות ומחמת שבגלגול הראשון היה זה הממון שלו וכיוצא בזה כמה בחינות, מחמת זה יש לו תאוה וחמדה לזה הבית והממון שהוא עבשו של חברו, אבל באמת התורה הזהירה אותנו על זה. כי אסור לגע בשל חברו, אף-על-פי שהוא חברו ורעהו בשרשו מצד הגלגול, אף-על-פי-כן זה המשפט לאלקים. וה' יתברך יודע תעלומות איך לסדר הממון והתפציים בכל דור ודור ואסור לגזל ולעשוק את חברו, ואפלו לחמד הוא אסור חמור, רק צריכין להאמין בה' יתברך כי ישרים דרכי ה'. ולקבל משפטו באהבה ולשמוח בחלקו אשר נתן לו ה'. (לקוטי הלכות - הלכות טוען ונטען ג' - אות ב')

לא תלין פעולת שכיר

(ויקרא י"ט, י"ד)

כל-אחד ואחד, כפי מה שמדבק מחשבתו ביותר בעלמא דאתי ושומר את הזכרון ביותר, כמו-כן פרנסתו נמשכת לו בנקל יותר, כי עקר השפע נמשכת מבחינת שמירת הזכרון הנ"ל. וזה שכתוב בזהר הקדוש: "שטו העם ולקטו" בשמותא, כי עקר עבדות ויגיעות הפרנסה הוא מחמת שטות וחסרון הדעת, הינו מחמת שאינו מגדיל דעתו לדבק מחשבתו בעלמא דאתי, שזה עקר הגדלת הדעת. וכל הממון והפרנסה שאדם מרויח על-ידי יגיע כפו, זה הממון הוא בחינת ברור הניצוצות דקדושה, שהם מבחינת הזכרון הקדוש הנ"ל, מהספרא-אחרא, שהוא בחינת שכחה; ועל-ידי-זה בעצמו נתתקן פנים העבדות והיגיעה, שהוא גם-כן מבחינת שכחה, הפך הזכרון, שזה בחינת מה שאמר השם יתברך לאברהם אבינו, עליו השלום: "ידע תדע וכו' ועבדום וכו'" זה בחינת התגברות גלות פרעה ומצרים, שהם בחינת שכחה, בחינת פנים הזכרון, אבל: "ואחרי כן

יצאו ברכש גדול". וזה העשירות דקדשה שזכו ישראל אז לברר מהם, הוא בחינת ברור הניצוצות הקדושות, שזה בחינת תקון הזכרון. וזה בחינת מה שהזהירה התורה הקדושה לשלם פעלת שכיר בזמנו וביומו, כי זה שפגם בהזכרון כל-כך עד שמכרח להשכיר עצמו לעבודת חבירו בשביל פרנסה, אף-על-פי-כן על-ידי שכר פעלתו שמקבל אחר-כך, על-ידי-זה חוזר ומשלים נפשו על-ידי הניצוצות הקדושות, שהם בחינת תקון הזכרון. ומחמת שעקר שמירת הזכרון הוא לאדבקא מחשבתא בעלמא דאתי בכלליות ופרטיות בכל יום דיקא כפי הבחינה של אותו היום, כפי הסבות של זה היום וכפי המחשבה דבור-ומעשה של זה היום, וכמבאר בפנים, על-כן צריכין לשלם פעלת שכיר גם-כן ביומו דיקא, עין פנים (לקוטי הלכות - שו"ת או"ת ד"ה לפי אוצר היראה - ממון ופרנסה, אות ר"ט)

המחין שלהם שלמים, עד שלפעמים טועין על-ידי-זה כל-כך, עד שכמעט שנעשה אצלם שפיכות דמים למצוה גדולה, ושופכים דם הכשרים כמים בכיונות ותרפות ובושות והלבנת פנים ברבים, ולפעמים אף בקפות והמעטת פרנסה ויותר מזה מה שאי אפשר לבאר על הכתב, ועל הרועים כאלו צועק הנביא בכמה מקומות, כמבאר בפנים. על-כן צריך כל אחד לזהר ביותר שלא יצא מדרכי התמימות באמת, בפרט בענין מחלקת, שלא יחזיק במחלקת על-כל-פנים, ולא יטעה את עצמו שצריך לקום גם מצות שפיכות דמים לרדף אחר פשרי הדור, כי די לנו בתר"ג מצות שקבלנו ממש רבנו, עליו השלום, ואל יוסיף בעצמו מצות כאלו. (לקוטי הלכות - הלכות יין נסך ד' - אותיות י"ג ט"ו ט"ז י"ח לפי אוצר היראה - מחלוקת - כ"ג)

ואהבת לרעך כמוך

(ויקרא י"ט, י"ח)

כל הבריאה בלה מלאה נצחונות, כי הכל נברא מארבעה יסודות, שהם אש מים רוח עפר, ובכלל הנבראים הם דומים צומח חי מדבר, וכלם הם הפכיים זה לזה זה חם וזה קר, זה לח וזה יבש. וכל אחד מהיסודות מתגבר בכל כחו לבלי להתבטל לגמרי נגד חברו, כגון יסוד האש נגד יסוד המים וכן בהפך, אבל אף-על-פי-כן חלילה שתיסוד יתגבר נגד חברו יותר מדי, כגון יסוד האש צריך להתגבר בכל כחו שלא יתבטל נגד יסוד המים, כדי שלא יתקרר הבעל-חיים וימות, אבל חלילה גם-כן להתגבר יותר מדי, כי אז גם-כן יתבטל הבעל-חיים וימות מרב החמימות. נמצא שאם ינצח את חברו יותר מדי, אז ינצח גם את עצמו, כי תתבטל הרפכותם לגמרי. וכל זה נמשך בשרשן, כי השם יתברך ברא כל הבריאה בשביל הנצחון דקדשה, שהוא בחינת כח הבחירה שבאדם, שבשביל זה היה כל הבריאה. ועקר הבחירה הוא בחינת נצחון, הינו מה שהתאוות וכו' רוצים למנעו מדרך החיים, והוא מתגבר עליהם ומנצח אותם. ומחמת שזה שרש כל הבריאה, על-כן ברא השם יתברך את כל הבריאה מפעלות משנות זה מזה מאד, וכלם כמנצחים זה את זה כנ"ל, אבל עקר קיומם הוא כשהנצחון שלהם הוא פרצון הבורא יתברך, הינו כמנוג השוה, שזה עקר החיות וקיום כל הבריאה. ומזה צריך שילמד האדם, כי אף-על-פי שצריך להתגבר בנצחון גדול כל ימיו, אבל הנצחון צריך להיות באמת לאמתו בשביל רצון השם יתברך, בשביל קיום העולם, ולא נצחון של שקר בשביל כבוד ותאוות עולם הזה, שזה הנצחון הוא הריסת

הוכח תוכיח

(ויקרא י"ט, י"ז)

אין לה דבר שהפעל דבר יוכל להטעות את האדם ולהפך עברות ומורות למצות כמו בענין המחלקת, ששם מרקד הבעל-דבר הרבה, כי בענין זה יוכל בקל להתלבש עצמו במצות, כי מסית את האדם על חברו שמצוה גדולה להדפו ולרדפו, כי הלא עשה כך וכך, כמצוי ענין זה הרבה בעולם. כי זה ידוע, שאין אדם שלא יהיו בו איזה חסרונות, אבל אנו מצויים לבלי להסתכל על הרע שבוישראל, רק על הטוב, ולדון את כל אדם לכף-זכות, כמו שהזהירו רז"ל בכמה מקומות, ואפלו על החוטא הזהירה התורה הקדושה: "הוכח תוכיח את עמיתך, ולא תשא עליו חטא", שלא לבישו ברבים. ועל-כן באמת אמרו רבותינו ז"ל: תמה אני אם יש בדור הזה מי שיודע להוכיח, ופרש רש"י, שלא ישא עליו חטא על לבון פנים; ואמרו שם: תוכחה לשמה וענוה שלא לשמה ענוה שלא לשמה עדיפא, ופרש רש"י, שעושה עצמו ענו שאינו רוצה להוכיחו, ואותה ענוה שלא לשם שמים היא, ואף-על-פי-כן עדיפא מתוכחה לשם-שמים. מכל-שכן וכל-שכן בדורות אלו, בודאי מצוה גדולה לדבר על לב חברו להטותו לדרך האמת לאמתו, אבל לא להוכיחו ברבים ולבישו, חם ושלום. מכל-שכן להרבות במחלקת, אשר הפליגו רבותינו ז"ל מאד בחקר אסור המחלקת. מכל-שכן בשתדבר להפך, שעומדים יושבי קרנות ושתי שכר וחולקים על כשרים ויראים אמתיים, והכל בכח המנהיגים שאינם כראוי, שטעו על-ידי בחינת שדין יהודאי, על-ידי שאין כלי

כנ"ל. (לקוטי הלכות - הלכות ברכות הראיה ה' - אות ו' לפי אוצר היראה - מחלוקת, י')

ואהבת לרעך כמוך

(ויקרא י"ט, י"ח)

שִׂיֵאָהֵב כָּל אֶחָד אֶת חֲבֵרוֹ בְּנַפְשׁוֹ לְקַיֵּם בְּשִׁלְמוֹת מִצְוַת וְאַהֲבַת לְרֵעֶךָ כְּמוֹךָ שֶׁהוּא כָּלֵל גָּדוֹל בַּתּוֹרָה. וְעַקֵּר הָאֲזַהְרָה עַל אַהֲבַת הַחֲבֵרִים הוּא בְּיֹתֵר בְּעֵינֵי הַמָּמוֹן כִּי שֵׁם עֵקֶר הַקְּנָאָה וְהַשְׂנָאָה בִּידוּעַ לְכַל וְעַל־בֵּן מִצְוַת עֲשֵׂה וְאַהֲבַת לְרֵעֶךָ כְּמוֹךָ נִסְמָךְ אַחֲרֵי הָאֲזַהְרוֹת שֶׁהַזְהִיר בְּכַמָּה לְאוֹיֵן לְבִלִּי לִגְעַת בְּמָמוֹן חֲבֵרוֹ רַק אֲדַרְבָּא לְזַהֵר לְסִיעוֹ וּלְחִיּוּתוֹ כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב שֵׁם בְּפָרֶשֶׁת קְדוּשִׁים לֹא תִגְנְבוּ וְלֹא תִכְחָשׁוּ וְכוּ' לֹא תַעֲשֶׂק וְלֹא תִגְזֹל וְכוּ' לֹא תִקֵּם וְלֹא תִשָּׂר וְכוּ' הֵינּוּ לְגַמֵּל חֶסֶד עִם חֲבֵרוֹ וְלַעֲבֹר עַל מִדּוֹתָיו נִגְדוּ שְׂאֵף־עַל־פִּי שֶׁחֲבֵרוֹ לֹא הִשְׁאִיל לוֹ יַעֲבֹר עַל מִדּוֹתָיו וַיִּשְׁאִיל לוֹ כְּלֵי הַטָּהַת דְּבָרִים שֶׁלֹּא יֵאמָר לוֹ אֵינִי כְּמוֹתְךָ וְכוּ'. וְאַחֲרֵי־כֵן מְסִיִּם עַל כָּל זֶה וְאַהֲבַת לְרֵעֶךָ כְּמוֹךָ כִּי עֵקֶר קַיִּים הָאֲהֲבָה בֵּין יִשְׂרָאֵל הוּא כְּשֵׁאִין מִקְפִּידִין וְאֵין מִקְנָאִין זֶה עַל זֶה בְּמָמוֹנָם... (לקוטי הלכות - הלכות הפקדון ה' - אות י"ד)

ואהבת לרעך כמוך, אני ה'

(ויקרא י"ט, י"ח)

הֵינּוּ שֶׁתִּקְבַּל בְּאַהֲבָה כָּל הַרְעוֹת וְהַיְסוּרִין הַבָּאִים עֲלֶיךָ, כִּי רֵאוּי שֶׁתִּדַּע, שֶׁלְפִי מַעֲשִׂיךָ, אַחֵר כָּל הַיְסוּרִים וְהַרְעוֹת שֶׁיֵּשׁ לְךָ, עֵדִין הוּא מִתְנַהֵג עִמָּךְ בְּרַחֲמִים, כִּי הֵיךְ מִגִּיעַ לְךָ יוֹתֵר וְיוֹתֵר, חֵם וְשִׁלּוֹם, לְפִי מַעֲשִׂיךָ. וְזֶהוּ: וְאַהֲבַת לְרֵעֶךָ - שֶׁתִּאָהֵב הַרַע שָׂבָא לְךָ, הֵינּוּ הַרְעוֹת וְהַיְסוּרִין הַבָּאִים עֲלֶיךָ, חֵם וְשִׁלּוֹם, תִּקְבָּלֵם בְּאַהֲבָה, כִּי כְּמוֹךָ - כְּמוֹ שֶׁאַתָּה הוּא, הֵינּוּ לְפִי מַעֲשִׂיךָ, אֲנִי ה' - בְּעַל הַרַחֲמִים, עֵדִין אֲנִי מִתְנַהֵג עִמָּךְ בְּרַחֲמִים, כְּנ"ל. (לקוטי מוהר"ן א' - סימן קס"ה)

שָׂדֵךְ לֹא תִזְרַע כְּלָאִים

(ויקרא י"ט, י"ט)

כָּל הַבְּרוּאִים לֹא נִבְרָאוּ אֶלָּא כְּדִי לְהַכִּיר וְלִידַע אוֹתוֹ וְיִתְבָּרַךְ עַל־יְדֵי־זֶה, כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב בַּזֶּהר הַקְּדוּשׁ: בְּגִין דִּישְׁתַּמּוּדְעִין לֵה. כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הַמְּשִׁיךְ כָּל מִין וּמִין שֶׁבָּרָא מֵאַחַדוֹתוֹ הַפְּשׁוּט, וְנָתַן בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד כַּח כְּזֶה, שֶׁדִּיקָא עַל־יְדֵי הַמִּינִים הָאֵלוּ הַמְּשֻׁנִים זֶה מִזֶּה שֶׁהֵם פְּעֻלוֹת מִשְׁתַּנּוֹת, אֲשֶׁר הֵיא כְּנִגְדַת הַשֶּׁכֶל הָאֲנוּשִׁי שֶׁפְּעֻלוֹת מִשְׁתַּנּוֹת כְּלֵי־כֵן בְּאֵלוּ יְהִיו נִמְשָׁכִין מֵאֶחָד הַפְּשׁוּט, אֲבָל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּרָא עוֹלָמוֹ בְּחֻכְמָה נִפְלְאָה כְּזוֹ, עַד שֶׁדִּיקָא עַל־יְדֵי רַבּוּי הַפְּעֻלוֹת הַמְּשֻׁנִים הָאֵלוּ יִכִּירוּ וַיִּדְעוּ אַחַדוֹתוֹ הַפְּשׁוּט

עוֹלָם חֵם וְשִׁלּוֹם. וְאֶפְלוּ אִם נִרְאָה לוֹ שֶׁכּוֹנְתוֹ בְּמִדַּת נִצְחוֹנוֹ הוּא בְּשִׁבִיל הָאֱמֶת, אֶף־עַל־פִּי שֶׁבִּזָּה צְרִיכִין לְהִיּוֹת חֶזֶק מְאֹד, אֶף־עַל־פִּי־כֵן צְרִיךְ לְהִסְתַּכֵּל הֵיטֵב שֶׁלֹּא יִגִיעַ חֶרְבֵּן וְהִרְיָסָה חֵם וְשִׁלּוֹם עַל־יְדֵי זֶה, כִּי שְׂנוּאֵי הַמַּחֲלָקֶת וְגִדּוֹל הַשִּׁלּוֹם. עַל־בֵּן צְרִיכִין לְהִשְׁתַּדֵּל לְמַעַט בְּמַחֲלָקֶת בְּכָל מַה דְּאֶפְשָׁר, אֶפְלוּ אִם נִדְמָה לוֹ שֶׁחוֹלֵק לְשֵׁם שָׁמַיִם, מְכַל־שָׁכֵן שְׂצָרִיךְ לְהִסְתַּכֵּל עַל עֲצָמוֹ הֵיטֵב אִם כּוֹנְתוֹ בְּאֱמֶת רַק לְשֵׁם שָׁמַיִם, כִּי הַלֵּב יוֹדֵעַ אִם לְעַקֵּל אִם לְעַקֵּלְקוֹלוֹת (סְנֵהדְרִין כו). וְעַל־בֵּן אַהֲבַת חֲבֵרִים יָקָר מְאֹד מְאֹד, כְּמֵאֵמֶר רַבּוֹתֵינוּ ז"ל: וְאַהֲבַת לְרֵעֶךָ כְּמוֹךָ, זֶה כָּלֵל גָּדוֹל בַּתּוֹרָה, כִּי כָּל בְּנֵי־אָדָם מְשֻׁנִים בְּדַעוּתֵיהֶם זֶה מִזֶּה, וְהַכָּל מַחֲמֵת בְּחִינַת הַתְּמוּנּוֹת הַיְסוּדוֹת הַנִּלְוֵל, כִּי בִּזְהָ הָאָדָם מִתְגַּבֵּר בּוֹ יְסוּד זֶה, וְעַל־בֵּן הוּא חֶזֶק בְּיֹתֵר בְּאוֹתָהּ הַמִּדָּה וְדַעַתוֹ נוֹטָה לְדַבֵּר זֶה, וְחֲבֵרוֹ לְהַפְּךָ. וּבִקְדוּשָׁה, מִי שֶׁכּוֹנְתוֹ אֵל הָאֱמֶת, צְרִיךְ בּוֹדְאֵי לְהִיּוֹת חֶזֶק מְאֹד בְּדַעַתוֹ וּבְמִדּוֹתָיו הַטּוֹבִים שֶׁבָּחַר לוֹ, וְלְבִלִּי לְהַנִּיחַ אֶת עֲצָמוֹ לְהַתְנַצֵּחַ מִשׁוּם אָדָם, כִּי צְרִיכִין לְהִיּוֹת עֹז כְּנִמְרַת בְּעַבּוּדָתוֹ וּתְבָרָה, אֲבָל אֶף־עַל־פִּי־כֵן צְרִיכִין שֶׁלֹּא יִהְיֶה הַנִּצְחוֹן יוֹתֵר מִדִּי, שֶׁלֹּא יִהְיֶה שְׂנוּאֵל לְחֲבֵרוֹ בְּשִׁבִיל שֶׁאֵינוֹ מִתְנַהֵג בְּדַרְכּוֹ, וַיִּתְנַהֵג עִם חֲבֵרוֹ בְּמִזְגַת הַשְּׂוֵה וַיִּסְתַּכֵּל עָלָיו בְּעֵין טוֹבָה, וַיִּשְׁתַּדֵּל לְמַצֵּא בְּחֲבֵרוֹ גִּסְכֵּן אִיזָה טוֹב בְּאֶפֶן שִׁיְהִיָּה לוֹ אַהֲבָה עִם חֲבֵרוֹ, וְאִזּוֹ יְכוּל לְקַבֵּל רְמִזִּים טוֹבִים לְעַבּוּדָתוֹ וּתְבָרָה מְכַל אָדָם שֶׁבְּעוֹלָם שִׁיִּפְגַע בּוֹ, בְּחִינַת "מְכַל מְלַמְדֵי הַשְּׁכֵלְתִי", כִּי אֵינוֹ מִתְיָרָא שֶׁחֲבֵרוֹ יִדְיָחוּ מִן הָאֱמֶת שֶׁבְּלִבּוֹ חֵם וְשִׁלּוֹם, כִּי הוּא חֶזֶק בְּדַעַתוֹ וּבְדַרְכּוֹ הַטּוֹב מְאֹד בְּרָאוּי, אֶף אֶף־עַל־פִּי־כֵן אֵין עֵינֵי רַעָה בְּחֲבֵרוֹ וְאוֹהֵב אֶת חֲבֵרוֹ גִּסְכֵּן, אֶף־עַל־פִּי שֶׁאֵינוֹ הוֹלֵךְ בְּדַרְכּוֹ, כִּי אוּלַי לְפִי שְׂרֵשׁ נִשְׁמַתוֹ הוּא צְרִיךְ לִילֵךְ בְּאוֹתוֹ הַדְּרֵךְ שֶׁבָּחַר לוֹ, וְאֶפְלוּ אִם הוּא רוֹאֵה שֶׁחֲבֵרוֹ אֵינוֹ הוֹלֵךְ בְּדַרְכּוֹ הַיֵּשֶׁר, אֶף־עַל־פִּי־כֵן הוּא דָן אוֹתוֹ לְכַפֵּי־זְכוּת וּמִשְׁתַּדֵּל לְמַצֵּא בּוֹ גִּסְכֵּן אִיזָה נִקְדָּה טוֹבָה. וְאִם אֶפְשָׁר לוֹ לְדַבֵּר עִם חֲבֵרוֹ בְּאֱמֶת וּבְתַמִּימוּת בְּלִי שׁוּם נִצְחוֹן שֶׁל שֶׁקֶר, לְהַטּוֹת חֲבֵרוֹ אֵל הָאֱמֶת וְלְהַשִּׁיבוֹ לְדַרְכּוֹ הַיֵּשֶׁר מַה טוֹב וּמַה נְעִים, וְאִם לֹא, אֶף־עַל־פִּי־כֵן אֵינוֹ שְׂנוּאֵל אוֹתוֹ, אֲדַרְבָּא אוֹהֵב אוֹתוֹ גִּסְכֵּן, כִּי מִשְׁתַּדֵּל לְמַצֵּא בּוֹ נִקְדוֹת טוֹבוֹת, כְּדִי שִׁיּוּכַל לְהַתְמוּזַג עִמוֹ וְלְאַהֲבֵה אֶת עֲצָמוֹ עִמוֹ גִּסְכֵּן. וְזֶה עֵקֶר קַיִּים הַעוֹלָם, כִּי בְּהַכְרַח שִׁיְהִיָּה נִצְחוֹן וְשְׂנוּי דַעוֹת, כִּי אֵין שְׂנוּי בְּנֵי־אָדָם שׁוּיִן כְּנ"ל, אֲבָל צְרִיכִין שִׁיְהִיָּה בִּינֵיהֶם הַתְּמוּנּוֹת וְהַכְרַעָה לְטוֹבָה, וְאִזּוֹ יְכוּל לְקַבֵּל מְכַל אָדָם שֶׁפּוֹגַע בּוֹ וְלְדַבֵּר עִמוֹ וּלְשַׁמַּע מִמֶּנּוּ רְמִזִּים גְּדוּלִים לְהַתְקַרֵּב אֵל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּאַתְגִּלְיָא וּבְאַתְכַּסְיָא, שֶׁזֶה עֵקֶר הַהִרְכָּבָה וְהַהִתְמוּנּוֹת שְׂצָרִיךְ לְהִיּוֹת בֵּין בְּנֵי־אָדָם, שֶׁהֵם שְׂרֵשׁ כָּל הַבְּרִיאָה בְּלָה

יתברך וידעו כח גבורותיו ונפלאותיו, כמו שכתוב: "מה רבו מעשיך ה', בלם בהכמה עשית". אבל אי אפשר לידע ולהאמין שהפעלות משתנות נמשכין ממנו יתברך, כִּי־אם כששומרין סדר הבריאה שיהיה כל מין ומין לבדו, כי אי אפשר לשום פעלה משנה לחזור ולכלל באחדות הפשוט, כִּי־אם דרך השביל והצנור שנמשך דרך שם משרשו מאחד הפשוט, ואז נתגלה על־ידו דיקא אחדות הפשוט. אבל כשמשנין סדר־יבריאת, חס ושלום, על־ידי בלאים ותערובות, בפרט כשעושין מלאכה בכלאי־בהמה, אז נתערבב הדרך והסדר עד שאי אפשר שיעלה כל דבר לשרשו לכלל באחד הפשוט, ואז חיותו דרך הקלפות וסמרא־אחרא שהם בחינת כפירות, ואז מתגברין השנויים ביותר ונתעוררין קלפות שור והמור, שהם בחינת עשו וישמעאל, שהם פלל השבעים אמות, שהם ההפך מכל התקונים המבארים בפנים שזוכין על־ידם להמשיך אמונת אחדות הפשוט מתוך פעלות משתנות, שזהו עקר תקון כל העולמות (לקוטי הלכות – הלכות כלאי־בהמה ד', אותיות א ב לפי אוצר היראה – אמונה, אות קיג)

את חקתי תשמרו בהמתך לא תרביע בלאים

(ויקרא י"ט, י"ט)

כל אסורי בלאים שהם בלאי אילן וירעים וכלאי הכרם וכלאי בהמה וכלאי בגדים סמכין התורה זה לזה כמו שכתוב בפרשת קדושים את חקתי תשמרו בהמתך לא תרביע בלאים שדרך לא תזרע בלאים ובגד בלאים וכו' וכן בפרשת כי תצא נסמך אסור בלאי הכרם לפסוק לא תחרש בשור ובחמור יחדו ואחר כך לא תלבש שעטנז וכו' גדילים תעשה לך וכו':

כי כל המניעות מעבודת ה' יתברך נמשכין מהבגדים הצואים כמו שכתוב בהתורה (לקוטי מוהר"ן א' – סימן י"ד) על מאמר רבה בר בר הנה רמא בופתא וסקרא לירדנא שהבגדים הצואים שנמשכו על־ידי עונותיו שמהם כל המניעות והמסכים וכו' הם מפסיקים כמו נהר בינו לבין הקדשה שהיא בחינת ארץ־ישראל עין שם. ועקר התגברות של הבגדים הצואים למנוע מדרך החיים האמתי הוא על־ידי גאות וכבוד המדמה של עולם הזה כי בודאי מי שירגיש שפלותו באמת וישים אל לבו איך הוא מלכלך בעונותיו ותאוותיו ופגמיו הרבים בודאי ילך על ידיו ועל רגליו ויבקש בכל כחו את רופא האמתי שיוכל לרפא תחלואי נפשו כי מי ויכל לסבל להיות מלבש בבגדים צואים ומטנפים.

אך הבגדים צואים בעצמן מבלבלין את דעתו ומעקמין את לבבו עד שעושה עצמו כלא ידע את מנוף מעשיו וחפץ עדין בכבוד של העולם הזה ונופל בגאות ונסות הרוח. ועל־ידי זה אינו יכול להתקרב אל האמת שלא ילעיגו עליו בני אדם ויהיה נחשב בעיניהם בשוטה וכמשוגע. בפרט עתה בעונותינו הרבים שנתקים ותשלך אמת ארצה וסר מרע משתולל והכבוד נהפך לזרים ויראי חטא נמאסין וכו' אבל מי שמשים אל לבו כאב מעשיו אשר לא טובים ומרגיש שפלותו באמת בודאי יכיר האמת לאמתו וישבר כל המניעות שבעולם ויתקרב אל האמת במקום שהוא. ועל־כן נקראת הנאווה מותרות כמו שכתוב במואב על־כן יתרה עשה וכו' על שהתנאה כמו שכתוב שמענו גאון מואב גיא מאד וכו' גאותו וגאווו וכו' וכתוב ומשלם על יתר עושה גאווה. כי גאווה הוא בחינת מותרות ממש בחינת עבודה זרה בחינת קיא צואה שהוא מותרות ופסולת הגוף בחינת בגדים צואים הנ"ל שעקר התגברותם למנוע מהאמת הוא על־ידי גאות כנ"ל. וכבר מבאר בדבריו ז"ל שעקר כל המניעות הם מניעות המח כמו שכתוב בסימן מ"ו לקוטי תנינא, הינו על־ידי שנתערב דעתו ונוטה מן האמת ואינו רוצה לשום אל לבו האמת לאמתו כי על־ידי כל עברה ופגם הוא פוגם באותיות התורה שמשם שרש נפשו, כי על־ידי העברה והפגם הוא מתרחק ונפסק חס ושלום מהאות שפגם בו. ואז מצטרפין אצלו אותיות התורה בצורפים אחרים להפך מן האמת בבחינת לא זכה נעשית לו התורה סם מות כמו שאמרו רבותינו ז"ל על פסוק ושמתם וכו'. ומשם נמשכין כל המחשבות רעות והסברות הפוכות המתעים את הרבה מדרך האמת לאמתו כמו שכתוב המהפכים ארחות ישר וכו' וכתוב הוי האמרים לרע טוב ולטוב רע וכו'. וכל זה בא על־ידי גאות שנמשך על־ידי הבגדים הצואים שמשם כל המניעות כנ"ל. כי על־ידי גאות חכמתו מסתלקת ממנו כמו שאמרו רבותינו ז"ל הינו שנסתלק ממנו חכמות התורה האמתיות ונוטה לסברות ההפוכות מן האמת. כי כבר מבאר בהתורה הנ"ל שאין אדם זוכה לתורה כי אם על־ידי שפלות אמתי בכל הארבע בחינות הנ"ל שאז דיקא זוכה לעסק בתורה בתכלית השלמות עד שיוכל להאיר בשרשי נשמות ישראל וכו' ולעשות בעלי תשובה וגרים וכו'. ולזכות לזה בשלמות אין זוכה כי אם הצדיק האמתי שהוא ענו באמת בבחינת מ"ה בבחינת משה רבנו עליו השלום. אבל גם כל אלו המתעוררים להתקרב לצדיק הזה צריכים שירגישו על כל פנים שפלותם באמת. כי בלא זה אי אפשר להם להתקרב כלל, כי הבגדים הצואים ימנעו אותם וכנ"ל. נמצא שעקר כל המניעות נמשכים על־ידי

שנתערבבו אצלו צרופי אותיות התורה שפגם בהם שעל-ידי זה נתערבב דעתו בספרות הפוכות ודעות זרות שממשם כל המניעות שעקרו מניעות המח כנ"ל. וזה בחינת כל אסורי בלאים שכל מיני בלאים אסורים לנו שלא לערבב אותיות התורה שהוא שרשם כי כל הדברים שבעולם דומים צומח חי מדבר כל דבר ודבר יש לו שרש באותיות התורה. ועל-ידי בלאים חס ושלום גורם שנתערבבין חס ושלום גם אותיות התורה שהם שרשן וממשם באים כל המניעות שבעולם כנ"ל ועל-כן נקראים בשם בלאים שהוא לשון מניעות כמו שכתוב: ויכלא העם מהביא, אתה ה' לא תכלא רחמיך וכו', וכן הרבה, וכתוב וכתתי בלאים החבאו — שהוא בית האסורים שמונעים אותו לצאת, כי כל המניעות שבעולם באים על-ידי בחינת בלאים שהוא בחינת ערבוב על-ידי שנתערבבו אותיות התורה חס ושלום על-ידי פגמיו שממשם כל בלבול הדעת וספרות הפוכות שמהם כל המניעות כנ"ל. וזה את הקתי תשמרו שהקדים קדם אסורי בלאים כי זה הפך בלאים הינו שהתורה מזהרת את הקתי תשמרו לשמור היטב חקות התורה שלא להחליף חקות התורה חס ושלום הינו שלא לגרם לבלבל חס ושלום צרופי התורה וחקותיה על-ידי אסור בלאים וכנ"ל. ועל-כן עקר התקון על-ידי הצדיקי אמת שיכולים לעסק בתורה בקדשה כראוי עד שיאירו כל אותיות התורה בשלמות כפי מה שצריכין לעורר ולהקיץ אלו הנפשות עד שיתעוררו בתשובה בשלמות כי הצדיק צריך לצרף אותיות התורה בחדושים נפלאים בכל פעם כפי מה שצריך לתקון אלו הנפשות שנתרחקו משרשם ולהוליכם ולהדריכם בדרך הישר ובעצות טובות הצריכים כפי העת והזמן וכפי שרש נפשם וכפי תקון הצריכים להפגמים שפגמו בהם ובשביל זה צריכין באמת לחפש ולבקש מאד מאד אחר צדיק אמתו בזה. (לקוטי הלכות – הלכות ערלה ה' – אות ח')

וכי תבאו אל הארץ ונטעתם כל עץ מאכל... שלוש שנים... ושנה הרביעית... קדש הלולים לה'...

ובשנה החמישית

(ויקרא י"ט, כ"ג-כ"ה)

כי איתא ששלוש שני ערלה הם כנגד השלש קלפות הטמאות לגמרי ונטע רבעי הוא כנגד בחינת נגה שהוא מערב טוב ורע. ואלו הארבע קלפות צריך כל אדם לבטלם ולשברם כי זה עקר הנסיון ובחירה של האדם לעמד כנגד כל המדות רעות הנמשכין מאלו הארבע קלפות הקודמין לפני ועל-ידי זה יזכה לפני.

וכלל כל המדות רעות כלולים בגאות שהוא עבודה זרה שהוא ההפך מהתורה שעקרה ענוה בחינת אין כי כלל כל התורה הוא לבטל עצמו בתכלית הפסול עד שיהיה נכלל באין סוף וגאות הוא ההפך מזה. כי גאות כלול מכל הארבע קלפות הנ"ל שצריכין לשברם על-ידי ארבע בחינות שפלות, דהינו להיות שפל וקטן כנגד גדולים ובינונים וקטנים שהם שלש בחינות ועוד צריך להקטין ולבטל את עצמו עד שיהיה שפל בעיניו למטה ממדרגת עצמו בבחינת שבו איש תחתיו (כמובא בלקוטי מוהר"ן א' – סימן י"ד). ואלו הארבע בחינות הם כנגד הארבע קלפות הנ"ל, כי מי שיש לו איזה גאות למעלה ממדרגתו שרוצה להדמות עצמו לגדולים או לבינונים או אפלו לקטנים ובאמת הוא קטן מכלם כי הוא קטן שבקטנים, ומחמת גאותו הוא גדול בעיניו למעלה ממדרגתו. וזהו בחינת שלש קלפות הטמאות לגמרי שהם ענן גדול ואש מתלקחת ורוח סערה שכלם בחינת גאות ונדלות רעש ומחלקת שרוצה להתגאות בשלש בחינות הגבוהים ממנו שהם בחינת גדולים ובינונים וקטנים וזהו בחינת עושה מעשה זמרי ומבקש שבר כפינחם, שבאמת הוא קטן מכל השלש בחינות הנ"ל והוא מתגאה בעיניו ומתדמה עצמו כנגדם. ועל-כן הוא בחינת שלש קלפות הטמאות לגמרי הנ"ל. אבל מי שמשבר אלו השלש בחינות גאוה הנ"ל רק שעדין אינו קטן ממדרגת עצמו וזהו בחינת קלפות נגה שהוא מערב טוב ורע. ולפעמים נכלל בטוב ולפעמים להפך כי לפעמים מחמת שאינו קטן נגד מדרגת עצמו הוא נופל לגאות גמור למעלה ממדרגתו שזהו בחינת שנגה נכלל ברע וכנ"ל. ולפעמים מרגיש שפלותו עד שהוא קטן בעיניו למטה ממדרגתו ואז נכלל בטוב:

וזה בחינת שלש שני ערלה ונטע רבעי. כי כשנוטעין אילן אסור לאכל מפרותיו עד שישבר ויבטל ממנו הקלפות הקודמין לפני שהם הארבע קלפות הנ"ל שכלולים בגאות כנ"ל. כי האילן צריך ברור זה ביותר מחמת שתחלת הטא אדם הראשון היה על-ידי האילן שהוא עץ הדעת טוב ורע. וכל הטא הזה על-ידי גאות שהכנים בהם הנחש הקדמוני שאמר להם והייתם באלקים שרצו להתגאות ולעלות ולהדמות עצמו לעליון. כי האילן בטבעו גדול וגבה בקומתו מאד שזהו בחינת גאות ונבחות בחינת כי בגבה ארוזים גבהו. ועל-כן צריך ברור גדול לבטל מפרותיו בחינת אהיות הגאות שהוא בחינת כלל כל המדות רעות כנ"ל. ועל-כן הזהירנו וערלתם ערלתו את פרו שלש שנים וכו' שלא לאכל מפרותיו שלש שנים כדי לבטל שלש קלפות הטמאות לגמרי שהם בחינת שלש בחינות גאות הנ"ל. ובשנה הרביעית צריך להעלות הפרות

לירושלים כי ירושלים בחינת יראה שלם כמו שאמרו רבותינו ז"ל. הינו בחינת שלמות היראה ששם עקר השלמות שזה זוכין על ידי ענוה כמו שכתוב שם בהתורה הנ"ל (לקוטי מוהר"ן א' - סימן י"ד). כי ירושלים עיר מלוכה של ישראל שהוא מלכות דקדשה ועקר הגדלה והמלכות דקדשה הוא בחינת ענוה ושפלות אמתי כמו שכתב אדוננו מורנו ורבנו ז"ל בהתורה באר חפרוה שרים (לקוטי תניינא בסימן עב) בבחינת במקום גדלתו שם אתה מוצא ענותנותו. ועל כן על ידי שמעלין הפרות לשם זוכין לבטל ולברר קלפות נגה עד שיוזכה לבחינה הרביעית של שפלות הנ"ל דהינו שיהיה שפל וענו תחת מדרגתו שזה עקר השפלות בחינת השפלות של משה רבנו עליו השלום שאמר ונחנו מה. וזה שכתוב בירושלים לעתיד וראמה וישבה תחתיה וכו' זה בחינת הנ"ל בחינת במקום גדלתו שם אתה מוצא ענותנותו. וזהו וראמה, שכל מה שתגבה ותרום ותתנשא למעלה יותר וישבה תחתיה כמו בן תשב תחתיה שתהיה בבחינת שבו איש תחתיו שכל היושבים שם יזכו לשפלות האמתי להקטין עצמם ממדרגת עצמם. ועל כן היה בירושלים מעט מחזיק את המרבה כי מעולם לא אמר אדם צר לי המקום שאלין בירושלים. כל זה מחמת שפלות ובטול בחינת אין שעל ידי זה הוא בחינת מעט מחזיק את המרבה. כי ענוה בחינת אין ואפס הוא בבחינת בלתי גבול ויכול להחזיק הכל. ועל כן מחמת שירושלים הוא בבחינת ענוה ושפלות שזה עקר קדשתה כי עקר הקדשה הוא ענוה ושפלות. על כן לשם צריכין להעלות הפרות בשנה הרביעית כדי לברר הפרות מקלפה הרביעית הנ"ל ולזכות לענוה אמתיית בבחינת שבו איש תחתיו הנ"ל:

וזהו ובשנה החמישית תאכלו את פריו. כי כשזוכין לבטל עצמו ולשבר גאותו בארבע בחינות הנ"ל שהוא בחינת שבירת ובטול הארבע קלפות הנ"ל שבהם כלולים כל המדות רעות פידוע. אזי הוא זוכה להכלל בארבע אותיות השם שהם שרש הארבע יסודות אש רוח מים עפר שהם בחינת דומם צומח חי מדבר שסביבם הם הארבע קלפות הנ"ל שצריכין לשברם עד שיברר כל הארבעה יסודות עד שיהיה נכלל בארבע אותיות השם ברוך הוא ואז כשהוא קטן בעיניו למטה מארבע בחינות הנ"ל אזי הוא נכלל בבחינת קוצו של יו"ד שהוא למעלה מהכל פידוע ששם אין שום אחיזת הרע כלל. ואז מתר לאכל הפרות בכל מקום כמו שכתוב ובשנה החמישית תאכלו את פריו שנה החמישית זהו כנגד בחינת קוצו של יו"ד שהוא בחינת יסוד הפשוט בחינת צדיק יסוד עולם שהוא שרש וחיות של כל הארבעה יסודות. ואז יכולין לאכל הפרות בכל

מקום כי כבר נתבטל הרע על ידי שקימו מצות ערלה ולא אכלו מהפרות שלש שנים ואחר כך נטע רבעי שהעלו הפרות לירושלים. וזהו ובשנה החמישית תאכלו את פריו להוסיף לכם תבואתו. כי אז כשזוכין לבטל הגאות לגמרי ולבוא לתכלית הענוה אז נמשך עליו ברכה ותוספות שפע ורב טוב בבחינת מאן דהוא זעיר הוא רב. וזהו בחינת להוסיף לכם תבואתו. להוסיף זה בחינת יוסף בחינת צדיק יסוד עולם. שממנו כל ההשפעות והברכות פידוע בחינת ויוסף הוא השליט הוא המשביר לכל עם הארץ שכל עם הארץ שהם כל בני אדם שבעולם כלם יונקים חיותם ומקבלים השפעתם רק מהצדיק שהוא בחינת יוסף שהוא בחינת יסוד החמישי שהוא בבחינת קוצו של יו"ד שהוא החיות הנעלם בכל הארבעה יסודות שאין זוכין לזה כי אם על ידי תכלית הענוה והשפלות בכל הארבע בחינות הנ"ל. והא בהא תליא כי כל אחד כפי מה שמבטל עצמו ומרגיש שפלותו באמת כמו בן הוא זוכה להתקרב להצדיק האמתי שכתב וכה לתכלית הענוה בכל הבחינות בבחינת מ"ה לגמרי שזה עקר מעלת וגדלת הצדיק האמתי כי ענוה גדולה מכלם כמו שאמרו רבותינו ז"ל. וכן כל מה שמתקרב יותר להצדיק ונכלל בו כמו בן הוא זוכה יותר לבחינת ענוה באמת שזה כל תקונו. כי עקר התרחקות כל אדם מה' יתברך ומצדיקי אמת ומהתורה שהם כל חיותו העקר הוא מחמת גאות וכבוד שנמשך מבחינת ערלה הנ"ל. וצריך כל אדם להשתדל לבטל ממנו כל הבחינות גאות הנ"ל ואז יזכה לבחינת ובשנה החמישית תאכלו את פריו להוסיף לכם תבואתו וכו' ובנ"ל. (לקוטי הלכות - הלכות ערלה ה' - אותיות א'-ד')

שלוש שנים יהיה לכם ערלים לא יאכל ... ובשנה הרביעית

(ויקרא י"ט, כ"ג-כ"ד)

על ידי שממתינים שלשה שני ערלה ואין אוכלין הפרות, על ידי זה מתקנין פנים אכילת עין הדעת ומחלישין מזונא דגופא, ונתגבר מזונא דנשמתא, שהוא בחינת תקון הדעת, שהם שלשה מחין, שהם שלש מחצות פרוסות בפני תאות גאוף; ועל כן נקראים שלש שני ערלה, כי ערלה הוא פנים הברית שבא על ידי התגברות מזונא דגופא, ובזה שממתינים אלו השלש שני ערלה מתקנים זאת. והנה בשלש שני ערלה, שאז שולטת הסטרא אחרא על הפרות, אז אסור לאכל הפרות לגמרי, כי הם אז מבחינת מזונא דגופא, בחינת ערלה פנים הברית, ואחר כך בשנה הרביעית צריכין להעלות הפרות

לְאֹכְלֵן בִּירוּשָׁלַיִם, שֶׁשָּׁם עָקַר תִּקְוֹן הָאֹכִילָה דְקַדְשָׁה
שֶׁתְּהִיָּה בְּבַחֲיַנַּת מְזוּנָא דְנִשְׁמָתָא, בְּחִינַת רִיחַ,
וְעַל-יְדֵי שְׁמַעְלִין אֹז הַפְּרוֹת לִירוּשָׁלַיִם, עַל-יְדֵי-זֶה
מַעְלִין אוֹתָן מִבְּחִינַת שְׁלֹשׁ שָׁנֵי עָרְלָה, מִבְּחִינַת
מְזוּנָא דְגוּפָא לְבַחֲיַנַּת מְזוּנָא דְנִשְׁמָתָא כַּמְבָּאָר
בְּפָנִים (לְקוּמֵי הַלְכוֹת – הַלְכוֹת עַרְלָה ג' לְפִי אוּצֵר
הִירָאָה – אֹכִילָה, אוֹת קס"ו)

לא תקיפו פאת ראשכם ולא תשחית פאת זקנך

(ויקרא י"ט, כ"ז)

עָקַר אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי נִבְרָא בְּשִׁבִיל שְׂיִשְׁתַּדֵּל כָּל יָמָיו
בִּיגִיעוֹת בַּעֲבוּדַת הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ, עַד שְׂיִזְכֶּה לְדַעַת
אֱמִתִּי לְהַפִּיר אֶת בּוֹרְאוֹ יִתְבָּרַךְ עַל-יְדֵי הַמְּשַׁכֵּת
הַדַּעַת שֶׁל הַמְּקִיפִין הַקְּדוּשִׁים, שֶׁבַתְחָלָה צְרִיכִין
לְהַמְשִׁיךְ וּלְהוֹצִיא אוֹתָם מִהַעֲלָם אֶל הַגְּלוּי, מִבְּחִינַת
עֵבוֹר לְלִדְהָ, וְאֵז עֲדִין הֵם בְּבַחֲיַנַּת מְקִיפִים; אַחֲרֵי-כֵן
צְרִיכִין לְהַתְנַגֵּעַ עַל זֶה וּלְהַמְשִׁיךְ אוֹתָם לְתוֹךְ פְּנִימִיּוֹת
הַדַּעַת, וּלְהַשִּׁיג אֶת הַמְּקִיפִין וְלַעֲשׂוֹת מִהַמְּקִיף
פְּנִימִי, וְזֶהוּ כָּל תְּכַלִּיתוֹ שֶׁל אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי, כִּי זֶה כָּל
שְׁעִשׂוּעַ עוֹלָם הַבָּא, עָקַר חַיִּים נְצַחִים שְׂיַחֲיוּ יִשְׂרָאֵל
לְעוֹלָם הַבָּא, כַּמְבָּאָר בְּפָנִים. וּמַחֲמַת שְׁעַקֵּר הַמְּשַׁכֵּת
הַדַּעַת שֶׁל הַשְּׁנַת הַמְּקִיפִין הַנִּזְכָּר נִמְשָׁךְ בְּשִׁרְשׁוֹ
מִבְּחִינַת הַשְּׁעֵרוֹת שֶׁל הַפְּאוֹת וְהַזְּקָן, שֶׁהֵם בְּחִינַת
מַחֲיוֹ גְבוּהִים מְאֹד, שֶׁהֵם בְּחִינַת מְקִיפִין כְּנֶגֶד דַּעַת
הָאָדָם, כַּמּוּבָן בְּכַתְּבֵי הָאֲר"י ז"ל, עַל-כֵּן אָסוּר
לְגַלְחָם כִּי הֵם צְנוּרוֹת עֲלִיּוֹנִים שְׁעַל-יָדָם עָקַר
הַמְּשַׁכֵּת הַדַּעַת מִמְּקִיף לְפָנִים, שֶׁזֶה כָּל קַדְשַׁת אִישׁ
הַיִּשְׂרָאֵלִי כַּנִּזְכָּר. וּמַחֲמַת שֶׁבַתְחָלָה צְרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ
הַמְּקִיפִין מִהַעֲלָם אֶל הַגְּלוּי, מֵעֵבוֹר לְלִדְהָ, וְלִזְכֹּר
צְרִיכִין צְעָקָה, כְּמוֹ צְעָקַת הַיּוֹלְדֵת קֶדֶם הַהוֹלְדָה, שֶׁזֶה
בְּבַחֲיַנַּת אֱלֹקִים לְאַרְמָא קְלָא. וְכַנִּגֵּד זֶה הֵם בְּחִינַת
הַשְּׁעֵרוֹת שֶׁל הַפְּאוֹת, כִּי "פֶּאֶה" גִּימַטְרִיא "אֱלֹקִים"
כַּמּוּבָא. וְעַל-כֵּן הַטְּבִיעַ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּטַבַּע הָעוֹלָם
שֶׁהַפְּאוֹת גְּדֻלִים גַּם אֵצֶל הַתִּינוּק, שֶׁאֵז הַמַּחֲיוֹן עֲדִין
בְּהַעֲלָם גְּמוּר אֵצֶלוֹ, וְכֵמוֹ שֶׁהַתִּינוּק גְּדֻל, כַּמּוּבָן
גְּדֻלִים הַמַּחֲיוֹן עִמוֹ וְיוֹצֵאִין מִהַעֲלָם אֶל הַגְּלוּי. וְכֵמוֹ
נְטַבֵּעַ בְּטַבַּע הַתִּינוּק לְצַעֵק קוֹלוֹת הַרְבֵּה, כִּי עָקַר
הוֹצֵאת הַמַּחֲיוֹן מִהַעֲלָם אֶל הַגְּלוּי שְׂיַהֲיָה בְּבַחֲיַנַּת
מְקִיפִין עַל-כֵּל-פָּנִים הוּא עַל-יְדֵי הַצְּעָקָה בְּקוֹל,
וְעַל-כֵּן גְּדֻלִים גַּם אֵז אֵצֶלוֹ שְׁעֵרוֹת הַפְּאוֹת, שֶׁהֵם
בְּחִינַת הוֹצֵאת הַמְּקִיפִין מִהַעֲלָם אֶל הַגְּלוּי, מֵעֵבוֹר
לְלִדְהָ. אֲבָל שְׁעֵרוֹת הַזְּקָן, שֶׁהֵם עָקַר הַמְּשַׁכֵּת הַמַּחֲיוֹן,
כִּידוּעַ בְּכַתְּבִים שֶׁזֶה בְּחִינַת הַמְּשַׁכֵּת הַמְּקִיפִין
מִמְּקִיף לְפָנִים, שֶׁזֶה עָקַר שְׁלֵמוֹת הַדַּעַת, שֶׁזֶה
בְּחִינַת תְּלִיסֵר תְּקוּנֵי דִיקְנָא, שֶׁהֵם בְּחִינַת
שְׁלֵשׁ-עֶשְׂרֵה מִדּוֹת שֶׁהַתּוֹרָה נִדְרָשֶׁת בָּהֶם,

שְׁעַל-יְדֵי-זֶה מְבִינִים וּמְשִׁיגִים כָּל הַדּוּשִׁי-תּוֹרָה, שֶׁזֶה
עָקַר בְּחִינַת הַמְּשַׁכֵּת הַדַּעַת מִמְּקִיף לְפָנִים עַל-כֵּן
שְׁעֵרוֹת הַזְּקָן אֵינָם גְּדֻלִים כִּי-אֵם בִּימֵי גְּדֻלּוֹתוֹ שֶׁל
הָאָדָם, שֶׁאֵז זְמַן הַשְּׁלֵמַת הַמַּחֲיוֹן וְהַדַּעַת לְהַכְנִים
הַמְּקִיפִין לְפָנִים הַדַּעַת. וּמַחֲמַת שְׁעַקֵּר הַמְּשַׁכֵּת
הַמְּקִיפִין לַעֲשׂוֹתָם פְּנִימִים הוּא עַל-יְדֵי קַדְשַׁת
שְׁבַעַת הַנְּרוֹת, שֶׁהֵם תְּרִין נְקֻבֵי אֲדָנִין וְתְרִין נְקֻבֵי
עֵינָא וְתְרִין נְקֻבֵי חוּטְמָא וְנְקֻבֵי דְפִמָּא, וְהַעָקַר הוּא
הַפֶּה, שֶׁהוּא הַסּוּף וְהַכֵּלָל שֶׁל כָּל שְׁבַעַת הַנְּרוֹת, כִּי
שָׁם עָקַר הַתְּגֻלוֹת הַדַּעַת שְׁנִמְשָׁךְ עַל-יְדֵי קַדְשַׁת
שְׁבַעַת הַנְּרוֹת, בְּחִינַת: "מִפִּי דַעַת וְתִבּוּנָה", עַל-כֵּן
גְּדוּל שְׁעֵרוֹת הַזְּקָן וְהַפְּאוֹת (שְׁעַל-יָדָם הַמְּשַׁכֵּת
הַמְּקִיפִין כַּנִּזְכָּר) הֵם סְמוּכִים לְשְׁבַעַת נְקֻבֵי הָרֵאשׁ
הַנִּזְכָּר. וְעַל-כֵּן עָקַר גְּדוּל הַזְּקָן (שְׁעַל-יָדוֹ עָקַר הַמְּשַׁכֵּת
הַמַּחֲיוֹן כַּנִּזְכָּר) הוּא אֵצֶל הַפֶּה, שֶׁשָּׁם עָקַר הַתְּגֻלוֹת
הַדַּעַת כַּנִּזְכָּר. וּמַחֲמַת שְׁעַקֵּר שְׁלֵמוֹת הַמְּשַׁכֵּת הַדַּעַת
שֶׁל הַמְּקִיפִין הַנִּזְכָּר הוּא לְזִכּוֹת לְהַמְשִׁיךְ אוֹתָם מְדוּר
לְדוּר, שֶׁזֶה עָקַר מַצּוֹת הוֹלְדוֹת הַפָּנִים, כַּמְבָּאָר
בְּפָנִים, עַל-כֵּן הַסְּרִים שְׂאִינוֹ יְכוּל לְזִכּוֹת לְבָנִים,
עַל-כֵּן אֵינִן לוֹ זְקָן, כִּי אֵינּוּ זֹכֵה לְהַמְשַׁכֵּת הַמְּקִיפִין
הַנִּזְכָּר בְּשְׁלֵמוֹת, שֶׁהֵם בְּחִינַת זְקָן כַּנִּזְכָּר. (לְקוּמֵי הַלְכוֹת
– הַלְכוֹת גִּילוּחַ ה', אוֹתִיוֹת א' ב' ג' ד' ה' לְפִי אוּצֵר
הִירָאָה – קוּמַת אָדָם אוֹת י"ז)

לא תקיפו פאת ראשכם

(ויקרא י"ט, כ"ז)

הַשְּׁעֵרוֹת שֶׁל הַפְּאוֹת וְהַזְּקָן הֵם בְּחִינַת שְׁעֵרוֹת
דְּקַדְשָׁה, שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׁעוּרָא דְאַתְוֵן דְּאוֹרֵיתָא,
בְּחִינַת הַצְּמֻצוּמִים שֶׁל הַחֲכֵמָה תְּתָאָה שֶׁהוּא בְּחִינַת
כָּלֵל כָּל הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, שְׁעַל-יְדֵי הַצְּמֻצוּמִים אֵלוֹ
זֹכִינִן לְהַשִּׁיג אוֹר הַשִּׁכְלֵי הָעֲלִיּוֹן שֶׁל הַשְּׁנַת אֱלֹקוֹת.
וְעַל-כֵּן אָסוּר לְגַלְחָם וּלְהַעֲבִירָם, חֵם וְשְׁלוֹם, כִּי
אֲדַרְבָּא שָׁם עָקַר עֲלִית הַחֲכֵמָה תְּתָאָה שֶׁהוּא בְּחִינַת
כָּלֵל כָּל הַתּוֹרָה, כָּלֵל יְהוּדוֹת יִשְׂרָאֵל. וּמַחֲמַת שְׁעַקֵּר
חִיּוֹת שֶׁל הַחֲכֵמָה תְּתָאָה הַנִּזְכָּר הוּא מְאֹד הַפָּנִים
הַמְּאִיר בְּשִׁלְשׁ רְגָלִים, כַּמְבָּאָר בְּפָנִים, עַל-כֵּן הַפְּאוֹת
וְהַזְּקָן הֵם סְמוּכִים אֶל הַפָּנִים. וְזֶה בְּחִינַת שְׁתֵּי פְּאוֹת
וְזָקָן כְּנֶגֶד הַשְּׁלֹשׁ רְגָלִים, וְגַם, כִּי מַחֲמַת שְׁלַפְעָמִים
יִנְקַת הַחֲכֵמָה דְּסִמְטָרָא אַחֲרָא מִהַחֲכֵמָה תְּתָאָה
הַנִּזְכָּר, וְצְרִיכִין לְחַתֵּךְ אוֹתָהּ וּלְהַבְדִּילָהּ מִשָּׁם, וְזֶה
זֹכִינִן עַל-יְדֵי הַחֶסֶד שְׁנַתְּנָגְהָ עַל-יְדֵי הַתּוֹכְחָה. וְזֶה
בְּחִינַת הַשְּׁתֵּי פְּאוֹת שֶׁל יָמִין וְשְׂמָאל, הֵינּוּ בְּחִינַת
חֶסֶד וְתוֹכְחָה. וְעַל-יְדֵי-זֶה זֹכִינִן לְחַתֵּךְ הַחֲכֵמָה
תְּתָאָה מֵהֶם וּלְהַעֲלוֹתָהּ לְבַחֲיַנַּת אוֹר הַפָּנִים, שֶׁהוּא
בְּחִינַת: זְקָן זֶה הַדְּרַת-פָּנִים. וְגַם, כִּי הַחֲכֵמָה דְּקַדְשָׁה
בְּעֶצְמָהּ הִיא בְּחִינַת אוֹר הַפָּנִים, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב:
"חֲכֵמַת אָדָם תֹּאִיר פָּנָיו". וְעַל-כֵּן כָּל שְׂאֵר הַשְּׁעֵרוֹת,

אף שהם גם כן בחינת מותרות, יש בהם יניקה מחמת שהם בבחינת מותרות, יש בהם יניקה להפטר אחרת, כי משם עקר יניקתם, ועל כן בשנגדלין הרבה צריכין דיקא לחתכם כדי שלא לתן להם יניקה מן החכמה תתאה הנ"ל יותר מדי. ועל כן מצוה גדולה לגלח ערב הרגל, כי אז הזמן לזה שצריכין להבדילה ולחתכה מהם, כדי שתוכל לעלות אל אור הפנים המאיר בשלש רגלים. (לקוטי הלכות - הלכות גילוח א' - אות ג' לפי אוצר היראה - קומת אדם, אות י"א)

לא תקיפו

(ויקרא י"ט, כ"ז)

עקר דת ישראל ועקר היהדות תלוי בקון ופאות, ובהם נפר היהודי כי הוא מזרע ברך ה', מזרע ישראל. ומי שרוח אחרת עמו, חס ושלוה, ורוצה לכפר, חס ושלוה, באלקי ישראל, אזי תחלת הכפירה הוא, שמשליך מעליו הזקן והפאות, חס ושלוה. כי באמת כל דת ישראל הקדושה תלוי בקון ופאות, כי כל דברי תורתנו הקדושה וכל המצוות בלם, ואפלו כל המנהגים הכשרים של ישראל עם קדוש, בלם הם שעורים וצמצומים להשיג על-ידם השגת אלקותו ותברך כל חד כפם מה דמשער בלבה וכו'. וכל אלו הצמצומים ושעורים בלם הם בחינת שערות קדושות, ובלם נמשכים משערות דדיקנא קדישא והפאות, כי כל שערה ושערה מהפאה ודיקנא קדישא ויקרא, בלם הם בחינת צנורות עליונים וצמצומים קדושים, שמשם נמשך כל חכמת התורה הקדושה והמצוות, שעל-ידם משיגין אלקותו ותברך. וכלל קדשת ישראל הוא בחינת תורה ותפלה, והכל כלול בהדיקנא קדישא, כי תליסר תקוני דיקנא הם בחינת תליסר מדות הרחמים, שהם בחינת כלל יסוד התפלה, כמאמר רבותינו ז"ל, שנתעטף הקדוש ברוך הוא בשליח צבור ולמדו סדר תפלה ואז גלה לו השלש-עשרה מדות של רחמים, ומשם נמשך השלש-עשרה מדות שהתורה נדרשת בהם, שהם כלל התורה הקדושה, ועקר אורות הדיקנא קדישא נמשכין מבחינת שתי פאות, כמבאר בכתבי האר"י ז"ל. ועל כן אוי לו למי שנוגע, חס ושלוה, להשחית שערה אחת מהדיקנא קדישא ומהפאות הקדושות בשאט-נפש, בזדון, במעל אוי לו, אוי לנפשו כי עוקר עצמו ונפשו מאלקי ישראל ואין לו חלק בתורת משה, חס ושלוה. ומחמת שהחכמות חיצוניות אורבים מאד להיות יכולין לינק מהחכמה תתאה דקדשה הנ"ל, ואז יכולין להתגבר בחכמת הפילוסופיא והאפיקורסות שלהן, על כן במדינות

שהרגילו עצמן להתדמות להעבדים במלבושיהם וכיצא, עד שהרגלו מחמת זה להשחית פאת זקנם וקצת מהפאות, וחיוץ ממה שעוברין על חמשה לאוין שהזהירה התורה הקדושה בענין זה, הוא גם כן כאלו עוברין על כל התורה בלה, חס ושלוה, כי כל התורה תלוי בזה. ועל כן שם במדינות אלו הנ"ל נתפשטה מאד חכמת הפילוסופיא והאפיקורסות כידוע. (לקוטי הלכות - הלכות גילוח ג', אותיות א' ב' לפי אוצר היראה - קומת אדם, אות י"ב)

וכתבת קעקע לא תתנו בכם

(ויקרא י"ט, כ"ח)

וזה בחינת אסור כתבת קעקע שהיו נוהגים האמוריים לכתב ולקעקע בבשרם אותיות הפתב מענין דרכי אמונתם הכוזביות. והכל בשביל לחזק האמת המטעה שלהם להראות שהם דבקים באמונתם כל-כך עד שחוקקים ומקעקעים בבשרם בכתב מענין אמונתם. ובאמת זה עקר השקר והכזב שלהם, כי אחיזתם בכתב דיקא, שהוא בעשייה כידוע, ששם אחיזתם ביותר כידוע, ועל כן הם חוקקים הפתב בבשרם, כי עקר אחיזת השקר הוא בבשר הגוף ששם אחיזת כל התאוות, בחינת ערל בשר, שמשם נמשכים כל השקרנים בבחינת נחש שלטנותיה על בשרא, נחש הוא עקר הרמאי והשקרן שממנו כל השקרים והרמאות שבעולם בבחינת והנחש היה ערום וכו', שהטעה את אדם וחוה וכל הדורות שאחריו. ועקר שלטנותיה על בשרא, הינו על בשר הגוף ששם כל התאוות שמתעה את האדם בכמה רמאות ומתפך השקר לאמת והאמת לשקר. והכל מחמת תאוות הגוף, שמתמת תאוות הגוף והכליו נתהפך האמת אצלו עד שאומר שקב האמת... ועל כן אסרה לנו התורה כל זה, דהינו אסור כתבת קעקע, כי אסור לנו להכניס אותיות הפתב לחקקם ולקעקעם על בשר הגוף, כי משם עקר אחיזת השקר שנאחו מרבוני האמת יותר מדאי, שהוא בחינת הפתב שרוצים לחקק האמת בכתב ולחקקו על בשר הגוף כדי שיהיה האמת חקוק בו. והכל שקר וכזב, כי אדרבא, משם עקר אחיזת השקר, כי עקר האמת צריך שיהיה נכתב ונחקק בלב באמת לאמתו בבחינת כתבם על לוח לבך וכו', אבל לא לחקקו על בשר הגוף בגשמיות, כי זה בחינת רבוי האמת יותר מדאי, שזה עקר השקר. וזה בחינת פרוש נוקפי פרוש כוזאי וכו', שהזכירו רבותינו ז"ל שהראו האמת לכל יותר מדאי, שזה עקר השקר, כי האמת הוא רק אחד לא הרבה. ועקרו תלוי בפנימיות הלב שלא יטעה את עצמו, וכמו שאנו אומרים בכל יום בבקר: לעולם יהא אדם ירא שמים בסתר וכו', ומודה על האמת

ודבר אמת בלבבו וכו'. והעקר על-ידי שמבטל עצמו באמת בבחינת מה אנו מה חיינו מה חסדנו וכו'. כי רב מעשינו תהו וימי חיינו הכל לפניך וכו'. כי רק על-ידי זה זוכין אל האמת לאמתו כשמבטלין עצמו באמת ואין מכונין בשביל תועלת עצמו כלל. (לקוטי הלכות - הלכות כתובת קעקע א' - אות ב')

וכתובת קעקע לא תתנו בכם

(ויקרא י"ט, כ"ח)

כי באמת כל אחד מישראל יש לו פה להחזיר כל העולם בתשובה, כי חיב כל אדם לומר: בשבילי נברא העולם. כי כל אחד מישראל הוא כלול מכל התורה בלה, כמו שכתוב: "זאת התורה אדם". כי כל אחד מישראל כלול מרמ"ח איברים ושס"ה גידים שהם רמ"ח מצוות עשה ושס"ה מצוות לא תעשה, שהוא כלל כל התורה בלה. והתורה כלולה מששים רבוא נפשות ישראל בידוע. נמצא, שכל אחד מישראל כלול מכל ישראל ועל-כך כל ישראל ערבים זה בזה, כי כל אחד מישראל כלול מכלם ויש לו כח להחזיר כלם בתשובה ומחייב להשתדל בזה. וזהו בחינת מה שכתב רבנו ז"ל במאמר "רציצא דמית" (לקוטי מוהר"ן א' - סימן כ"ז), שעל-ידי הארת פנים זוכין לשלום, שעל-ידי זה יכולין להמשיך כל העולם לעבודתו. והארת פנים-הדרת פנים, הוא על-ידי דרושי התורה וכו', כי צריכין להדר את פניו ונפשו שיהיה לו פנים יפות בחינת הדרת פנים, כי על-ידי זה דיקא הוא יכול להמשיך כלם לעבודתו יתברך, כי בו כלולין כלם כנ"ל. ועקר הארת פנים הוא על-ידי התורה כנ"ל, כי הכל אחד, כי האדם הוא התורה כנ"ל. ועל-ידי התורה מאיר פניו שהוא בלליות גוף האדם, כי הפנים, שהוא השכל, מתפשט ומאיר בכל הגוף ומחיה אותו בידוע. ועל-ידי הארת פנים, על-ידי התורה, דהינו על-ידי שמתפשט השכל של התורה בפניו ונפשו עד שזוכה להארת פנים, על-ידי זה יכול להמשיך כל העולם הכלולים באיברי גופו לה' יתברך, כי כלם כלולים בצלם דמות האדם שמאיר על-ידי התורה, שזהו בחינת הארת פנים כנ"ל:

ועל-כך אסרה התורה כתבת קעקע, כמו שכתוב: וכתבת קעקע לא תתנו בבשרכם וכו'. כי צריך לשמר בשר הגוף שלא לקלקלו, שלא לחקק בו כתבת קעקע, שלא לקלקל צלם דמות האדם שכלול מכל העולמות ויש לו בכח בכל איבר ואיבר ובכל חלק מבשר גופו להמשיך העולם לה' יתברך, כי כל חלק מחלקי גופו, מיחד כנגד חלק מחלקי העולם וכנגד כמה נפשות, כי מנהוין תלין באודניו, ומנהוין בשערינו וכו'. וכיוצא בזה בשאר חלקי הגוף מראשו

ועד רגליו, כי אין שום שיערה באדם וכן אין בו שום איבר וגידי ושום חתיכה מחלקי בשרו ועורו שאין תלויוין בו כמה וכמה נפשות ועולמות, ועל-כך אסור לחקק בעורו כתבת קעקע, שלא לקלקל תבנית גופו שהוא בחינת הדרת פנים, שעל-ידי זה יכולין להחזיר כל העולם לה' יתברך כפי מה שזוכה להאיר האמת באורי התורה בגופו, כי עקר הארת גוף האדם הוא רק על-ידי דרושי ובאורי התורה שמאיר בגופו, שעל-ידי זה זוכה להדרת פנים, ועל-ידי זה מאירין כל ששים רבוא אותיות התורה בתוך גופו ואיבריו אבל אסור לחקק בגשמיות שום אות בעור גופו, דהינו כתבת קעקע, כי אדרבא, מזה מקלקל ומחריב בנין גופו הכלול מכל העולמות כנ"ל, כי צריך להדר את גופו שיהיה בשלמות בלי שום חקיקה, כי גופו כלול מכל אותיות התורה. ובאמת האדם הוא למעלה מהתורה, כמוכא בדברי רבנו ז"ל, כמו שאמרו רבותינו ז"ל: כמה מפשאי וכו' דקמי מקמי אורייתא ולא קמי מקמי צורבא מרבנן. ועל-כך עקר הארת פנים והדור הגוף של האדם הוא רק על-ידי דרושי התורה שמתחדש בשכלו, שעל-ידי זה מפילא נכלל בתוך התורה ונמשך הארה על כל גופו בחינת הדרת פנים, אבל אסור לחקק אותיות בגשמיות בגופו, כי בזה מקלקל הדור גופו בחינת הדרת פנים. (לקוטי הלכות - הלכות קרחה וכתובת קעקע ג' - אותיות א' ב')

מפני שיבה תקום והדרת פני זקן

(ויקרא י"ט, ל"ב)

עקר הכבוד והדרת פנים מגיע להצדיק שזכה לקנות אמת שהיא עקר החכמה. ואמת הוא אור הפנים, על כן מגיע לו כבוד והדרת פנים. אך מחמת שאי אפשר שיהיה זה החכם יחידי בעולם, על כן בשבילו נברא כל העולם לצוות אליו, כמאמר רבותינו ז"ל, כל העולם לא נברא אלא לצוות לזה ובשביל זה. ועל כן החיות של כל העולם הוא בשביל זה הצדיק האמתי שזכה לקנין האמת, כי עקר החיות הוא אמת כמאמר רבותינו ז"ל אמת סמא דחי. ועקר האמת זוכה זה שתקן מעשיו פראוי בתכלית השלימות שהוא הצדיק האמת שזכה לברר בשלימות, בזה העולם המעשה והבחירה, הטוב מן הרע האמת מן השקר. והוא הוא הוקן שקנה חכמה שהוא אמת שהוא עקר החיות. אבל אם כן מהיכן מקבלין חיות שאר בני העולם מאחר שלא זכו לברר האמת בשלימות כי אין מעשיהם עולים יפה, אך כל חיותם הוא על ידי הצדיק שעל ידו נמשך חיות לכל בידוע. ועל כן כל מי שסמוך יותר אל הצדיק הוא מקבל חיות יותר. כי באמת כל ישראל נקראין צדיקים, כי

הבעל שיבה שזכה לחיות כל שנותיו שהם שבעים שנה ואינו רשע וחולק על הצדיק חס ושלום, אז בודאי זכה בימי חייו לברר איזה נקודת האמת שהם עקר החיות שנמשך מהשבעים פנים לתורה, ועל כן מגיע גם לו כבוד והדור כנ"ל. (לקוטי הלכות – הלכות שבעות וכבוד רבו ב, אותיות כ"ד כ"ה לפי אוצר היראה – צדיק, אות קל"ד)

והדרת פני זקן

(ויקרא י"ט, ל"ב)

בתיב: "קנה חכמה קנה בינה", ובתיב: "אמת קנה" כי עקר החכמה ובינה הוא אמת, ואמת צריכין לקנות דיקא, ואי אפשר לזכות אליו בהנבם; כי אי אפשר לזכות אל החכמה האמתית שהיא יראת שמים, כמו שכתוב: "ראשית חכמה יראת ה'", כ"אם על ידי יגיעות הרבה, שעל ידי זה זוכה לקנות האמת שהיא החכמה האמתית. ומי שזוכה לקנין האמת שהוא עקר החכמה, הוא נקרא "זקן", כמאמר רבותינו ז"ל: "זקן" זה שקנה חכמה, ובודאי צריכין לכבדו בקימה והדור, כמו שכתוב: "והדרת פני זקן", כי מאחר שזכה לאמת שהוא אור הפנים, הדרת פנים, כידוע, על כן בודאי מגיע לו כבוד והדרת פנים (לקוטי הלכות – הלכות מלוה ד' – אות כ"ד לפי אוצר היראה – אמת, אות ל"ז)

מפני שיבה תקום

(ויקרא י"ט, ל"ב)

על ידי הכבוד שנותנין לזקן ושיבה, על ידי זה ממשיך על עצמו שרש קדשת הזקנה והשיבה שלמעלה, שהוא בחינת תליסר תקוני דיקנא קדישא, שהם שרשי התורה, שהוא בחינת כלל מדרגות שבנבואה (שזה בחינת שלש עשרה מדות שהתורה נדרשת בהן, שנמשכין מי"ג תקוני דיקנא הנ"ל). ועל כן בסיני נדמה להם כזקן וכו'. ועל ידי נבואה נתברר המדמה, וזוכין לאמונה, שזה עקר הזקנה ושיבה של כל אדם. כי עקר מה שהשם יתברך מאריך ימי האדם, הוא בשביל שיתברר המדמה ברב הימים יותר ויותר, כדי שיוזכה להודיע אמתת האמונה הקדושה בעולם, בבחינת "ועד זקנה ושיבה אל תעזבני, עד אגיד ורועך לדור וכו'". ועל כן עד אברהם לא היה זקנה, כי הוא הראשון שזכה לעסק בזה ולהמשיך אמונה בעולם על ידי ברור המדמה, שנתברר על ידי נבואה, שהוא בחינת זקנה, ונבואה נמשך על ידי התגלות הכבוד כנ"ל, על כן מחיבים לכבד זקן ושיבה (לקוטי הלכות – הלכות כבוד רבו ג' – אות ד' לפי אוצר היראה – כבוד, אות י"א)

יש בכל אחד מישראל נקדה טובה שהיא בחינת צדיק, אבל מחמת מעשיו שאינם בראוי נתחפה ונתעלם בחינת צדיק שבו שהיא הנקדה טובה שבו. ועל כן עקר תקון כל אדם הוא על ידי הצדיק האמת, כי כל מי שנכלל ומקרב אליו על ידי זה מאיר בחינת הנקדה טובה שבו. ועל כן גם הוא בכלל צדיק. אבל החולק על הצדיק עוקר עצמו משרשו ואין יכול להאיר בו בחינת צדיק שבו. ועל כן הוא דיקא נקרא רשע, שהוא היפך הצדיק כי מאחר שמעשיו אינם עולים יפה וגם נתרחק ונתחפה מהצדיק, על כן הוא רשע כי היפך הצדיק הוא רשע (כמו שכתוב סורו נא מעל אהלי אנשים הרשעים שזה נאמר על אותם שחלקו על משה). אבל כל מי שאינו חולק על הצדיק אף על פי שאינו חכם דקדשה בשלימות, אף על פי כן כשמגיע לזקנה ושיבה צריכין לכבדו כמו שנאמר מפני שיבה תקום. כי גם הוא מקבל ויונק מכבוד והדור פני הזקן דקדשה שקנה חכמה ואמת, מאחר שזכה לחיות כל ימי חייו שהם שבעים שנה ולא חלק עצמו משרש חיותו שהוא הצדיק האמת. בודאי גם הוא זכה על ידי זה בימי חייו לברר איזה נקודת אמת שבשביל זה בא לעולם. כי מאחר שאינו חולק על הצדיק על כן גם הוא מקבל ויונק חיות אמתית שהוא אמת שממש עקר הכבוד והדרת פנים כנ"ל. וזה שאמרו רבותינו ז"ל יכול אפלו זקן אשמאי (פרוש רשע), הינו הרשע החולק על הצדיק שהוא הפך הצדיק, תלמוד לומר והדרת פני זקן זה שקנה חכמה, הינו שעקר הכבוד והדרת פנים מגיע רק למי שקנה חכמה שהוא הצדיק, אף כל מי שאינו חולק עליו אזי הוא מקבל חיות ממנו. על כן כשמגיע לימי הזקנה צריכין להדרו גם כן כנ"ל. אבל לא לזקן אשמאי שהוא מי שחולק על הצדיק האמת שחלק עצמו משרש חיותו שהוא הזקן דקדשה. וכל חיותו מהספרא אהרא שהיא אנפין חשובין ועליהם נאמר ובוזי יקלו. ועל כן הרשע החולק על הצדיק נקרא בשם זקן אשמאי, היפך המקרבים והנסמכים על הצדיק האמת שעליהם נאמר פודה ה' נפש עבדיו ולא יאשמו כל החוסים בו. אבל החולק הוא נקרא אשמאי כי אשם אשם בה' ובתורתו הקדושה. מאחר שחלק עצמו מהצדיק האמת שהוא שרש וחיות הכל. ועל כן גם השבטים הקדושים כשנתודע להם שזה עון ופגם מה שחלקו על יוסף הצדיק, אמרו אז אבל אשמים אנחנו על אחינו. כי זה עקר האשם כשחולקין על הצדיק האמת, היפך ולא יאשמו כל החוסים בו כנ"ל. ועל כן שעור שיבה הוא שבעים שנה שהם כנגד שבעים פנים לתורה שהם עקר בחינת הדרת פנים בחינת אמת שזוכה הזקן שקנה חכמה, ועל כן

כאזרח מכם יהיה לכם הגר

(ויקרא י"ט, ל"ד)

וזה שהזהירה התורה בכמה מקומות: באזרח בגר וכו', בכס בגר, וכן הרבה, להורות ולגלות שהתורה לא נתנה לאלו לבד או לאלו לבד רק לכלם נתנה לגדולים וקטנים ולבינונים באיזה דרגא שהוא, כי האזרח מרמז על גדולי הצדיקים שכבר נזקקו במעשיו הטובים, והגרים מרמז על תכלית הפחותים שעשו עד הנה מעשה עבויים וגם עדין בודאי אינם טהורים לגמרי מזהמת הטמאתם, ואף-על-פי-כן לכלם נתנה התורה בשוה ואפלו הגדולי גדולים צריכין לקיים מצות התורה בפשיטות ואפלו הפחות שבפחותים מועיל להם מצות התורה והוא חייבם לנצח. (ליקוטי הלכות – הלכות שילוח הקן ד' – אות י"ג)

והבדלתם בין הבהמה

הטהורה לטמאה

(ויקרא כ', כ"ה)

עקר שלמות האמונה הוא שייסלק דעתו וחקמתו לגמרי, וישים עצמו בבהמה, ויאמין בהשם יתברך ובצדיקים האמתיים באמונה שלמה לבד. כי עקר האמונה הוא במה שאין השכל מבין, כי במה שמבינים בשכל אין שייך אמונה, על-כן עקר האמונה הוא בבחינת "ואני בער ולא אדע, בהמות הייתי עמו", ובבחינת "אדם ובהמה תושיע ה'", ודרשו רבותינו ו'ל: אלו בני-אדם שערומין בדעת באדם הראשון ומשימין עצמם בבהמה, וכמו שאמר שלמה המלך, עליו השלום: "כי בער אנכי מאיש, ולא בינת אדם לי", וכתיב: "אמרתי אהבמה, והיא רחוקה ממני". וזהו עקר החכמה הגדולה שבכל החכמות, לסלק דעתו ושכלו וחקמתו לגמרי ולסמוך רק על אמונה לבד, ועל-ידי-זה יזכה ברבות הימים

להשכיל ולהבין השגות וחקמות אלקות אמתיות, מה שאי אפשר בשכל אנושי להשיג; ובלבד שלא יעמיד זאת לנסיון, רק יתהלך בתמימות ובפשיטות באמונה ישרה באמת. נמצא, שאמונה הקדושה הוא בבחינת בהמה כנ"ל; אך צריכין לשמר עצמו מאד מאמונות בזביות, שלא יהיה פתי יאמין לכל דבר. וזה בחינת בהמות טהורות ובהמות טמאות, שהזהירנו השם יתברך להבדיל בין הטמא ובין הטהור, כי האמונה הוא בבחינת בהמה. (לקוטי הלכות – הלכות בכור בהמה טהורה ג', אות ב' לפי אוצר היראה – אמונה, אות קט"ז)

שבת

שלום

"אין צדקה נחשבת

כמו צדקת הדפוס"

[רבי נתן]

בכל סניפי הדואר,

חשבון מס' 7-2255-89

לאחינו כל בית ישראל

הוצאת חומשים עם פירוש

הלקוטי הלכות

במחיר הקרן

125 ₪ לסט (5 כרכים)

פרטים והזמנה: 054-8429006 (מאיר)